

I dag

LONARVIÐBÓTIN —
EIN STÓRSIGUR FYRI
ARBEIÐARAFJÖLDINA

IVALEYST hefur arbeidarafjöldin í Föroyum á ongum sinni vunnið tilkan lonarbata, sum í hesi tingsetu, tá tingið samtykti at hækka dýrtíðarviðbótina. Við hesi samtykti hava arbeidararnir vunnið 41 oyru um tíman fyrri vanligari arbeiði og 27 oyru fyrri fiskararbeiði. Eisini konufólkni finga lonarbata, ið er heldur stórri uppá seg í mun til lonarbot arbeidaranna.

ARBEIÐSFÓLKID var lonarliga komið í afturhond í mun til aðrar stættir, ið flest allir hava fingið lonarviðbótur ella eina tryggjaða minstulón.

Í SAMBAND við lockout-hóttanir arbeiðsgevaranna snýr fólkalokkurin í ymsar ættir og roynir at visa seg arbeiðsgevarunum til vildar við at siga, at tingið ikki eigur at leggja seg út í lonarviðurskipti arbeidaranna.

HETTA er mikið rætt, so leingi tað er talan um vanligar lonarsáttmálar millum arbeidarar og arbeiðsgevarar; men tá ið talan er um dýrtíðarviðgerðina, er tað ikki ein sáttmáli, men eitt lógarmál, og tað má lóggávvaldið taka sær av. —

SÓSIÁLISKA VÍÐMERKINGAR

FLOGVIR VINDAR. Tað var aftaná flaggdagshaldið, eg las eina av flaggrøðunum, ið hildnar vóru. Tað var mikið gott í henni, mong góð og manandi orð til ungdómin um virðing fyrri flagginum, góðsku til landið og um allt tað, ið vit hava at varðveita av eyðkennum, siðum og kærferoyiskum dýrgripum.

Alt saman gott; men ikki dugi eg at skilja, at nógvir av hesum hátíðarðóðum altíð skulu kaga til viks, heldur enn beint framteftir, tá teir skulu undirbyggja orð sín og siga fólki, hvat tað er, vit skulu varðveita og halda høgt í æru, og hvi vit skulu gera tað.

Róðarin, eg her sipi til, talaði um teir »flogvu vindarnar«, ið mjúkliga blástu inn yvir landið, og aðaltátturin í røðu hansara var henda skákanin til viks, eggandi til stríð móti nökrum, ið als einki hevur við varðveitslu av mentan og siðmenning at gera, men sum áður hevur kunna villfórt fólk at tent einstokum politiskum flokkum og valdsjúkum politikkarum, ið orkimalast fyrri hvort framstigi, ið gjørt verður fyrri væl-

ferð fólksins, tí teir eru hugsjónarleysir — armóð og ósing eru teirra politisku grundstuðlar.

Lurtari.

DJÓRAPINSLA er bannað í flestu lond um; men framvegis eru tað lond, ið fremja djórapinslu av versta slag, teirra millum Spania við sínum ræðuligu tarva mórðum og Föroyar við sínum grindadrápi, sum í mongum førum er einki aftari enn tarvamórð Spaniöla. Í Dagblaðnum skrivur »Ein djóravinnur úr Fuglafirði« um seinastu »grindabod« á Fuglafirði og úrslitið av teinum. — Grindin gjørdi ikki landgongd, var uppgivin til skutils. Fuglirindurin skrivur: »...so byrjaðu fleiri bátar at driva ránsmanna- og djórapinsludrift við at skjóta við riflum ... Tað skammiliga, ið kemur fram her, er ta pinu, vit veita hesum veruleysa djóri. Seinast eg sá grindina, var, at hon fór blóðandi aftur í havið, eftirlitandi eina stóra skommu, ja ljótan skammblett á okkum Föroyingar.«

veitst tú

AT fólkalokkurin hevur havt stórri atkvøðutal enn nakar annar flokkur nakrantíð hevur havt: 5708 atkvøður, men at hann nú er minniður niður í 2470 atkv. við seinasta val.

AT fólkalokkurin vann sín størsta sigur í 1945, tá hann samanlagt fekk 43 pst. av øllum atkvøðunum. Flokksins atkvøðutal í 1945 sammatt við valið 1958:

	atkv.		pst.	
	1945	1958	1945	1958
Norðoyar	874	413	80	20
Eysturoy	1046	385	36	14
Norðstreym.	654	309	51	24
Suðurstreym.	1347	606	60	20
Vágar	601	246	49	21
Sandoy	463	171	50	20
Suðuroy	723	340	26	12

AT tingmannatalið hjá sama flokki er minnið frá 11 í 1945 (flokkurin fekk tó 12 tingmenn við valið 1943) til 5 í 1958.

adrir SIGA

»DIMMALÆTTING« viðger tænastumannaverkfallið seinasta ár og tær avleiðingar hetta hevði uppá samfelagið í dagliga lívinum. Blaðið sigur m. a.:

»Funktionsstrejken sidste år medførte som bekendt, at telefontrafikken blev standset og lys- og kraftforsyningen truedes. Det er en farlig trusel at have hængende over hovedet for dem, som er uden skyld og uden mindste indflydelse på forløbet af lonforhandlinger mellem funktionærer i landets tjeneste og landets øverste politiske ledelse. Skal dette Damoklessværd stadig blive hængende over hovedet på nonkombatanterne uden mulighed for at få kompensation for de ulemper og faktiske økonomiske tab, som derfor påføres dem?»

★
»VERDENS FREDELIGSTE FOLK«
eitur oddagrein í Dimmalætting, har

bláðið viðger støðutanina á tingi til fiskimarksmálið. Sambandsmenn hovdu serstøðu í hesum máli: vildu taka upp samráðingar við Bretar, meðan ein meir luti samtykti at siga upp galdandi sáttmála at fara úr gildi til ásettú tíð — tíðarfreistina, sum ásett er í sáttmálanum. Dimmalætting skrivur m. a.:

»Men selv om der altså ikke sker andet ved det af lagtinget truffene skridt end, at man tilføjer den engelske nation en fornærmelse, må man dog ikke tro, at alt er i lave af den grund. I England er man naturligvis ikke i tvil om, at tiden er løbet fra fiskegrænser, som er kortere en tolv sømle, det fremgår bl. a. af, at England selv har affundet sig med forholdet i Island. Men England kan — med god grund — have ventet, at afviklingen af seksmiletgrænsen ved Færøerne kunne ske under en for begge parter værdigere form end blot et par annullerende linier fra lagtinget.«

NEYÐARRÓP. Kring um heimín sita menn í hópatali aftanfyrri lās og slá, tí teirra politisku hugsanir ikki hóska saman við politisku valdsnetan teirra, sum fyrri borgum ráða. Nýliga sendu fangar í spanska fongslinum Burgos neyðarróp, út, har teir m. a. siga:

»Vit fangar í Burgos spyrja í navni politisku fanganna um alt Spaniuland, hvi fólk frá Sameindu tjóðunum ikki vitja okkum? Hvi kunnu menn frá skipanini til verju av mannarættindum ikki koma higar? Hvi má Reyði Krossur ikki fáa loyvi at siggja fongslíð. Hvi kunnu eingir blaðmenn, eingi skald, eingir læknar sleppa inn í Burgos-fongslíð?»

Um FRANCO, generalur, loyvir hesum menniskjum at vitja okkum, visir hann, at hann einki hevur at fjala. Men hann gevur ikki loyvi. Tí Franco ynskir at fjala, hvat veruliga fer fram innanfyri fongslismúrarnar.

Fangarnir í Burgos.◊

HANDRITINI. Í Danmark hava mótmælari ikki trottíð móti Fólkatingsins avgerð um at lata Íslendingum aftur tey gomlu handritini; sum í öldri hava verið í varðveitslu á lærda háskúlanum og skjalasovnum í Danmark. Hetta mikla stríðsmál landanna millum tyktist nú endiliga greitt, sjálvt um Danir ikki lata øll handrit av íslenskum uppruna. Íslendingar eru fegnir yvir hesa avgerð, og kenslumálaráðharri Íslands Gylfi Gislason sigur m. a.:

»Fyrri hetta eigur danska stjórnin stórri virðing og stórri taksemi frá øllum Íslendingum enn nakrantíð áður.

Eftir hetta er einki tættumál at gera upp Danmarkar og Íslands millum. Tað er einki, ið ger skuggar á vinskápin landanna millum. So leingi íslendskt hjarta bankar, vilja vit mínast, at Danmark rætti Íslandi eina vinarhond yvir havið og gav okkum handritini.

Við hesura tiltaki — og mangan annan hátt — visir Danmark øllum heiminum, at eitt lítið fólk kann vera eitt stórt fólk. Men Ísland má gera meira enn bert gleða seg yvir at hava fingið handritini. Hetta skal elva fólkinum meira enn nakrantíð áður at verða trúfast móti síni mentan. Innan fyrri íslenska filologu mugu vit gera eitt ovurstórt arbeiði fyrri at visa okkum sjálvum og heiminum, at handritini eru væl vard í okkara hondum.

Siðst, men ikki minst skulu handritini verða okkum ein stóðug áminning um trúfastir at standa á varðhaldi um, tað sum er íslendskt — um allt, ið ger okkum til Íslendingar.◊

KUBA. Í blaðnum »AKTUELT« skrivur kubanski sendimaðurin um ymisk viðurskipti Kuba og útheimin, serstakliga USA, imillum. Hann heldur frælsi í USA vera dekaní stórt, tá hvør maður kann keypa flogfar, kanónir, tanks og aðra útgærd eins og Dani kann keypa sær byrsu at skjóta fugl á donsku haveliðunum. Í skrivinum sigur hann m. a.:

»Kollveltingarstjórnin á Kuba vendi sær fyrst til USA og bað um vápn til keyps, tá eitt álöp frá Batista-monnum frá San Domingo var í væntu, men síðandi til hina spentu støðuna í Karibiska havinum søgdu teir nei. Tá kubanska stjórnin vendi sær til Bretlands um vápnakeyp, komu Amerikunenn upp í millum og bóðu Bretar um ikki at selja Kubanarum vápn. Somu áheitanir vóru sendar belgisku stjórnini um somu tíð, sum eitt franskt skip var á veg við vápn. Nevnda skip sprakk í luftina á ógviliga lognan hátt í havnini í Havana (4. mars 1959). Hetta var ein hin stórsta vanlukka, ið nakrantíð er hend á Kuba. Ikki fyrr enn nú bað Kuba um og fekk hjálp frá teinum sosialistisku londunum.

FIDEL CASTRO er framúr talarí, tí hann talar við hvørt heilar 5 tímar á einum sinni. 1. mai talaði hann til 3

milj. fólk og segði frá, at nú var Kuba verðið eitt sosialistiskt land, og tí var óneyðugt at hava fleiri val. Vit vija ikki geva eyðræningunum ein einasta kans og koma aftur til ræði. Tá hann spurdi mannføldina, um tey vildu hava val, sváraði hon einmælt: »Nei! nei! Um viðurskiptini við USA segði hann m. a.:

»Bríggjar harra Kennedy seg ikki um sosialismu, so bríggja vit okkum ikki um imperialismu og allra minst kapitalismu Vit hava sama rætt at gremja okkum um, at tað liggur eitt kapitalistiskt land bara 145 km frá okkara strondum, sum Kennedy at gremja seg um, at frá honum er tað bert 145 km til eitt sosialistiskt land.◊

TSHOMBE, forsetin í Katanga, ið tyktist vera hin sterki maðurin í Kongo, situr nú fastur og ít er at siga, hvør lagna hansara verður. Lumumba fekk bráðan enda, og Tshombe verður lagdur undir at hava verið uppi í morðættlanunum móti Lumumba. Hann vildi ikki geva seg undir tær treytir, ið aðrir Kongo-leiðarar samdust um á fundi, har teir víðgjördu skipanina av Kongo-samveldinum. Um Tshombe verður sagt:

at hann er óhovviskur og reypar sum ein guilascb-rónur, men h n hevur góðan heys, hann ræður yvir rikidomi Kongos, hann hevur teir einastu ráðgevararnar, ið nytta nakað: belgiararnar. Hann hevur ongan meiráluta aftanfyrri seg; baltabafólkid í Norður-katanga eru hansara deyðsfiggindar. Kasawubu kundi hentliga fingið baltabamenn í part við sær, men hann er

gítin fyrri seinfóri sitt — sum Dovregubbarnir, sigur ein blaðmaður — hava 100 ár at hugsa seg um, áðrenn hann svarar einum aftur.

RÚMDARKAPPINGIN heldur áfram Russar hava vunnið á Amerikunum og siga seg ikki vilja slaka; men heldur royna koma enn longur framum. Um hetta sigur tó kendur maður:

»Sovjetrussiska rúmdarferðin við Gagarin visur bert, at teir týsku visindarmenninir í Sovjet eru dugligari enn teir týsku visindarmenninir í USA.«

BERNHARD SHAW var einaferð inni hjá einum ríkem Onglendingi, ið breggj aði sær av sínum mongu, dýru málningum.

Tá eg einaferð doyggi, vil eg geva allar málningar minar til onkran almennan stovn. Hava tygum eitt uppskot?

— Ja, sváraði Shaw, gev teir til ein blindaskúla!

— Í næstu viku hava vit diamantbrúðleyp, so ætli eg mer at skiljast.

— Aftaná 60 ár? Hava tygum virkliga hugsað um nakað slíkt?

— Trúgv tí — í 60 ár.

Konufólk binda fyrri at hava nakað at hugsa um, meðan tey tosa.